

**Орієнтовна тематика науково-дослідницьких робіт
відділення української філології та мистецтвознавства**

Секція «Українська мова»

1. Лексичне значення слова як результат взаємодії мовних і екстралінгвістичних чинників.
2. Вчення О.О. Потебні про внутрішню форму слова та його розвиток у сучасній лінгвістиці.
3. Полісемія в сучасній українській мові (на матеріалі лексикографічних джерел).
4. Семантично похідні номінативні одиниці як форма реалізації національної символіки (на матеріалі творів українських поетів).
5. Національно-культурна специфіка конотації лексем української мови (на матеріалі лексикографічних джерел).
6. Соціально-прагматична зумовленість внутрішньої форми семантично похідних найменувань (на матеріалі асоціативного експерименту).
7. Багатозначність слова як стилістичний засіб (на матеріалі художніх творів).
8. Стилiстичні можливості полісемії в поетичному мовленні (на матеріалі творів українських поетів).
9. Мовлення української діаспори (на матеріалі українських форумів, публіцистичних текстів, усного мовлення, художніх творів (на вибір)).
10. Метафора в сучасній українській мові: семантична структура, особливості функціонування.
11. Метафора у художньому тексті (за творами українських поетів (на вибір)).
12. Особливості функціонування метафори у публіцистичному стилі (на матеріалі текстів українських газет, журналів, блогів, сайтів та інше (на вибір)).
13. Особливості індивідуально-авторської метафори (на матеріалі публіцистичних і художніх творів).
14. Оказіональна метафора у розмовному мовленні.
15. Метафора як засіб терміноутворення.
16. Метафора у ботанічній (медичній, юридичній, спортивній та інш. термінології (на вибір)).
17. Продуктивні моделі метонімічних переносів у сучасній українській мові (на матеріалі публіцистичних текстів).
18. Метонімія у художній літературі (на матеріалі творів сучасних українських письменників).
19. Метонімія у розмовному мовленні. Особливості вживання.
20. Метафора і метонімія в сучасних публіцистичних текстах.
21. Багатозначність і омонімія: спільне і специфічне.
22. Стилiстичні можливості омонімії (на матеріалі творів українських письменників).
23. Омоніми як засіб творення каламбурів (на матеріалі творів для дітей).

24. Міжмовна омонімія як засіб гумору й сатири в художньому творі (на матеріалі творів українських письменників).
25. Парафрази та евфемізми (на матеріалі художніх та публіцистичних творів).
26. Семантико-стилістична характеристика міжмовних омонімів (на лексикографічному матеріалі української, польської, чеської, російської, словацької, англійської та інших мов).
27. Меми в сучасному українському мовленні.
28. Паронімія як стилістичний засіб у творах Л. Костенко.
29. Паронімія у художній прозі (на матеріалі творів українських письменників).
30. Паронімія і парономазія (особливості вживання).
31. Парономазія в публіцистичних текстах.
32. Паронімія і парономазія в народнопоетичній творчості.
33. Стилістичний аналіз художнього тексту (на вибір).
34. Експериментальне вивчення лексичної синонімії.
35. Морфологічні синоніми як стилістичний прийом поетичного мовлення.
36. Дієслівна синонімія (на матеріалі творів українських письменників).
37. Атрибутивна синонімія у творах сучасних українських письменників.
38. Використання синонімії в казках, баладах, думах.
39. Синонімія в українських прислів'ях та приказках.
40. Синонімія в українських народних піснях.
41. Евфемізми в публіцистичних текстах.
42. Оксиморон у заголовках художніх творів та публіцистичних текстах.
43. Перифрази у поезіях (на матеріалі творів сучасних українських письменників).
44. Синонімія й антонімія в сучасній українській мові: експериментальне дослідження.
45. Контекстуальні антоніми у творах О. Олеся, М. Рильського, Д. Павличка,
46. Є. Плужника, С. Жадана (на вибір).
47. Антонімія як засіб іронії, гумору та сатири у творах Т. Шевченка.
48. Антонімія в українських народних піснях.
49. Антонімія у газетних заголовках (на матеріалі преси першої половини 90-х років ХХ ст.).
50. Антонімія як основа антитези (на матеріалі творів І. Драча).
51. Антитеза у творах М. Зерова.
52. Оксиморон як прояв антонімії (за творами Л. Костенко, В. Симоненка).
53. Антонімія в українських прислів'ях і приказках.
54. Емоційно-оцінні засоби української мови (на матеріалі лексикографічних джерел і творів художньої літератури).
55. Експресивна лексика в сучасній українській мові (на прикладі художніх творів (на вибір)).
56. Роль мовних і екстралінгвістичних чинників у процесі творення лексичних і семантичних неологізмів.

57. Неологізми в публіцистичних текстах (походження, особливості вживання).
58. - Стилистичні функції неологізмів у художніх текстах (за творами М. Вінграновського, О. Олеся, М. Рильського, І. Драча та сучасних письменників).
59. Неологізми в сучасній українській поезії: семантико-структурні типи, походження, особливості використання.
60. Нові аббревіатури в сучасній українській мові (на матеріалі лексикографічних джерел і газетно-публіцистичних текстів першої половини 90-х років ХХ ст.).
61. Інтернаціональні елементи в лексиці та термінології.
62. Іншомовні слова як один із компонентів української суспільно-політичної лексики.
63. Слова іншомовного походження як засіб створення гумористичного (іронічного) ефекту в публіцистичному стилі.
64. - Іншомовні слова як засіб гумору та сатири в поетичних текстах (на матеріалі творів українських поетів).
65. Особливості функціонування грецизмів і латинізмів у творах Лесі Українки та «неокласиків» (М. Зерова, М. Рильського, П. Филиповича, М. Драй-Хмари).
66. Екзотизми й варваризми у художньому мовленні (на матеріалі творів сучасних письменників).
67. Запозичення як засіб збагачення словникового складу сучасної української мови (на матеріалі лексикографічних джерел і публіцистичних текстів).
68. Найновіші запозичення із західноєвропейських мов: структура, функції, сфери використання.
69. Терміни-запозичення в українському літературознавстві (на матеріалі лексикографічних джерел).
70. Особливості української музичної термінології (на матеріалі лексикографічних джерел).
71. Шляхи розвитку української правничої термінології на сучасному етапі (на матеріалі лексикографічних джерел).
72. Особливості номінації в українській філософській термінології (на матеріалі лексикографічних джерел та підручників).
73. Способи номінації в українській хореографічній термінології.
74. Українська медична термінологія: історія й особливості розвитку на сучасному етапі.
75. Способи номінації в сучасній хімічній (фізичній, біологічній) термінології.
76. Спортивна термінологія на сторінках газет, у художніх творах і в усному розмовному мовленні.
77. Метеорологічна лексика в сучасній українській мові: сфери використання, походження, особливості функціонування.
78. Інтернаціоналізм як джерело політичної термінології (на матеріалі лексикографічних джерел).

79. Інтернаціоналізми в культурології та мистецтвознавстві.
80. Терміни як художній засіб (на матеріалі художніх текстів).
81. Роль і функції термінів у поетичному творі (на матеріалі творів Л. Костенко).
82. Землеробська термінологія у творах українського фольклору.
83. Професіоналізми як засіб іронії та сатири (на матеріалі публіцистичних текстів).
84. - Роль професіоналізмів у відтворенні гумористичних ситуацій в художньому творі (за творами О. Вишні).
85. Жаргонізми й арготизми як засіб всебічної характеристики персонажів художнього твору (за творами Г. Хоткевича та сучасних українських прозаїків).
86. Жаргонізми й арготизми як засіб гумористичного і сатиричного висвітлення життєвих явищ у публіцистиці.
87. Жаргонізми й арготизми в сучасній українській поезії.
88. Способи номінації в молодіжному (студентському) жаргоні (на матеріалі лексикографічних джерел).
89. Діалектизми в художньому творі: типологія, стилістичні функції (за творами М.Коцюбинського, І. Франка, Л. Мартовича, В. Стефаника, М. Черемшини, М.Матіос, Л.Дереша, А.Любки, Ю.Андруховича, Т.Прохаська та ін.).
90. Просторічна лексика як засіб створення сатиричного й гумористичного ефекту (на матеріалі художніх творів).
91. Просторічна лексика як засіб характеристики персонажів художнього твору (за творами І. Нечуя-Левицького, О. Довженка, В. Симоненка, Люко Дашвар, А. Кокотюхи та інші).
92. «Народна етимологія» як образний засіб у поезії Л. Костенко.
93. Особливості номінації у сфері розмовного мовлення.
94. Функції історизмів художніх творів (І. Драч, Л.Костенко, В.Яворівський, В. Шкляр та інші).
95. Застарілі слова як засіб гумору, іронії, сатири, патетики (за матеріалами художніх та публіцистичних текстів (на вибір)).
96. Стилістичні функції старослов'янizmів у творах Т. Шевченка, І. Франка, Л. Костенко, Д. Павличка, І. Драча та ін.
97. Українська лексика у творах М. Гоголя.
98. Мова української діаспори (країни на вибір).
99. Русизми у творах І. Багряного: тематичні групи, стилістичні функції.
100. Шляхи переходу власних назв у загальну лексику (на прикладі однієї або кількох тематичних груп).
101. Власні імена літературних персонажів як експресивно-оцінний засіб (на матеріалі художніх творів).
102. Семантика кольоропозначень у творах Лесі Українки та П. Тичини.
103. Жіночі (чоловічі) імена та їх походження (на прикладі певного регіону).

104. Псевдоніми як особливий тип антропонімів. Способи номінації в псевдонімах українських письменників.
105. Особливості функціонування літературних псевдонімів.
106. Походження українських антропонімів.
107. Антропоніми грецького та латинського походження в українській мові.
- 108.** Найбільш уживані жіночі (чоловічі) імена (на прикладі певного регіону).
109. Українська гідронімія (на матеріалі гідронімів певного регіону).
110. Українська фразеологія з погляду її походження.
111. Тематична класифікація українських приказок і прислів'їв.
112. Українські афоризми фольклорного походження.
113. Історія і культура народу в українській фразеології.
114. «Внутрішня форма» фразеологічної одиниці.
115. Національно-культурний компонент семантики українських фразеологізмів.
116. Особливості функціонування фразеологізмів у художніх творах (на прикладі текстів на вибір).
117. Крилатий вислів – заголовок публіцистичного тексту (на матеріалі сучасних українських газет і журналів).
118. Особливості функціонування фразеологічних одиниць у різних мовних стилях.
119. Найновіші фразеологічні одиниці в сучасній українській мові.
120. Трансформація фразеологічних одиниць у публіцистичних і художніх текстах.
121. Географічні назви як компонент фразеологічної одиниці.
122. Власні імена людей в українській фразеології.
123. Особливості функціонування фразеологічних одиниць у розмовному мовленні.
124. Мовні засоби опису жестів в українській фразеології.
125. Зміни в українській мові, що відбуваються в ХХІ ст.
126. Функції та форми демінутивів у творі (на вибір).
127. Займенники в діловому й етикетному мовленні. Особливості вживання.
128. Особливості лексики сучасних рекламних текстів.
129. Лексичні помилки (на конкретному матеріалі на вибір).
130. Стилїстика сучасної візуальної реклами: лінгвістичний аспект.
131. Порівняльна характеристика англійських та українських прислів'їв і приказок. Особливості перекладу.
132. Лексико-словотвірні інновації в сучасній українській мові.
133. Вставні слова та їх стилістична роль у творах українських письменників, у мовленні блогерів (на вибір).
134. Засоби мовної експресії у мові користувачів інстаграму.
135. Форми звертання до читачів у текстах українських блогерів.
136. Нікнейми як засіб мовної самопрезентації.
137. Мовні особливості візитівки як засобу комунікації та презентації.

138. Походження українських прізвищ та прізвиस्क.
139. Походження назв грошей в Україні.
140. Засоби номінації українського одягу (у історичному аспекті).
141. Етнолінгвістичні особливості перекладу англомовних кінотекстів українською мовою.
142. Безеквівалентна українська лексика.
143. Роль діалектів у формуванні української мови. Сучасні українські діалекти.
144. Надуживання іншомовної лексики в сучасній українській мові (на матеріалі на вибір).
145. Мовні засоби впливу та маніпуляції.
146. Норми і правила етикетної мовленнєвої поведінки в Інтернеті.
147. Мовні особливості сучасної ділової комунікації в мас-медіа.
148. Новостворені українські терміни у економіці (політиці, спорті тощо).
149. Іншомовна лексика в професійному мовленні (на вибір).
150. Слова-паразити в сучасному молодіжному спілкуванні.
151. Звертання в українських народних казках та думах.
152. Кличний відмінок як риса самобутності української мови.
153. Мовні стратегії як засіб впливу на громадськість (на прикладі промов українських та зарубіжних політиків)
154. Особливості київських ергонімів (семантична група на вибір).
155. Неологізми в дискурсі українських мас-медіа.
156. Лексико-граматичні помилки в рекламних оголошеннях.
157. Риторика як наука і мистецтво.
158. Мелодійність української мови та засоби її створення.
159. Мовні особливості сучасних рекламних аудіотекстів.
160. Лінгвістична цінність інтернет-мемів для сучасної української мови.
161. Мовленнєвий етикет сучасних українців. Займенник у сфері етичного мовлення.
162. Мовні засоби евфемізації в сучасній українській прозі.
163. Мовні особливості сучасного публічного виступу (на матеріалі промов українських політиків).
164. Роль неологізмів у творенні дискурсу війни в українській пресі.
165. Антоніми як засіб увиразнення рекламних текстів.
166. Синонімічні ряди на позначення поняття «перемога» (на матеріалі...).
167. Особливості використання застарілої лексики у фільмах на історичну тематику (на матеріалі...).
168. Механізми засвоєння іншомовної лексики на позначення зброї в українському медійному дискурсі.
169. Особливості використання медичної термінології у методичних матеріалах з підготовки парамедиків.
170. Словотвірні моделі формування військових позивних.

171. Фонетичні особливості поезії (на матеріалі...).
172. Поширенні помилки при транслітерації прізвищ політичних діячів.
173. Особливості використання молодіжного сленгу (на матеріалі блогу...).

Секція «Фольклористика»

1. Солярні символи у піснях літнього циклу календарної обрядовості.
2. Фольклорні формули у весільних піснях Київщини.
3. Творча діяльність фольклорного театру «Берегиня».
4. Фольклорні образи в піснях гурту «Один в каное».
5. Образ змія в народних переказах про Київ.
6. Есхатологічна тематика в київських легендах.
7. Топонімічні легенди і перекази Києва.
8. Особливості обряду сватання на Київщині (за матеріалами експедиції).
9. Фольклорний репертуар Київського кобзарського цеху.
10. Солярні символи у весняному циклі календарної обрядовості (на матеріалі народних пісень Київщини).
11. Традиції ворожіння на Андрія (за матеріалами експедиції).
12. Модифікації традиційного фольклору в репертуарі Шпилястих кобзарів.
13. Птахи як символ у весільній обрядовості.
14. Оцифрування записів фольклорних експедицій: сучасний стан.
15. Кривий танок на Київщині: традиції та сучасне виконання.
16. Сучасні образи в щедрівках Київщини.
17. Функціональна роль воску в народних замовляннях.
18. Особливості дражнилок як жанру дитячого фольклору Києва.
19. Функціональна роль води в творах зимового циклу календарної обрядовості.
20. Образ Києва в прислів'ях та приказках.
21. Топонімічні перекази і легенди про Поділ.
22. Лічилки як жанр дитячого фольклору Київщини.
23. Функціональна роль Кози у вертепній драмі.
24. Образ матері у дитячому фольклорі Київщини.
25. Сакральні числа в текстах колядок.
26. COVID-19 як образ-символ інтернет-лору.
27. Трансформація образів-символів добробуту в сучасних колядках та щедрівках.
28. Образ ворога в сучасному українському фольклорі.
29. Рослинна символіка веснянок Київщини.
30. Трансформація обряду колядування в столичному регіоні (на матеріалі...)
31. Функціональна роль води в лікувальних замовляннях.
32. Модифікація образу відьми в народних оповіданнях (на матеріалі...).
33. Тематичне розмаїття сучасних політичних фейків.

34. Фольклорні джерела обряду весілля у фільмі «Довбуш».

Секція «Українська література»

1. Образ Києва в романі В. Винниченка «Записки кирпатого Мефістофеля».
2. Колористика повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків».
3. Ритмічні особливості поезій В. Голобородька циклу «Летюче віконце».
4. Образ дитинства у творчості Ірини Жиленко.
5. Версифікаційні особливості поезій Максима Рильського, присвячених Голосієву.
6. Мотив пам'яті в романі С. Жадана «Ворошиловоград».
7. Функціональна роль релігійних символів у романі Василя Барки «Жовтий князь».
8. Версифікаційні особливості поеми Лесі Українки «Одержима».
9. Образ Києва у поезіях Василя Стуса.
10. Особливості творення образу сильної жінки у творі Ольги Кобилянської «Людина».
11. Деталі образу Роксолани в романі П. Загребельного та серіалі «Величне століття»: порівняльний аспект.
12. Музичний екфразис у поезіях Василя Стуса.
13. Біблійні мотиви в романі Івана Багряного «Сад Гетсиманський».
14. Образ українського інтелігента в романі Ю. Андруховича «Московіада».
15. Колористика роману С. Жадана «Інтернат».
16. Рецепція Тараса Шевченка у збірці братів Капранових «Кобзар 2000».
17. Дитячі образи в збірці В. Винниченка «Намисто».
18. Східні сюжети в казках Івана Франка.
19. Рецепція «Кобзаря» Т. Шевченка в критичних розвідках І. Франка.
20. Інтерпретація народного сюжету в повісті «Казка про калинову сопілку» О. Забужко.
21. Версифікаційні особливості збірки І. Франка «Зів'яле листя».
22. Колористика поезії І. Драча «Протуберанці серця».
23. Київські топоси в романі «Місто» В. Підмогильного.
24. Звукопис «Сонячних кларнетів» П. Тичини.
25. Камінний хрест як образ-символ в однойменній новелі В. Стефаника.

Секція «Теорія, історія мистецтв та арткритика»

1. Стильове різноманіття київських муралів.
2. Особливості використання традиційних українських символів добробуту в ужитковому мистецтві Київщини (на матеріалі...).
3. Роль музичного супроводу у створенні атмосфери (на матеріалі фільму «Довбуш»).

4. Семантика кольорів біоарту.
5. Композиційні особливості вітражів Алли Горської.
6. Колос як образ-символ в картинах Катерини Білокур.
7. Елементи комічного у драмі «Хлібне перемир'я».
8. Роль етнічного костюму у конструюванні образу народного месника (на матеріалі фільму «Довбуш»).
9. Особливості колористики скульптур Олександра Архипенка.
10. Роль реквізиту у створенні вуличного перформансу (на матеріалі).